

Antisosal ungdom i behandling: Kliniske erfaringer

Personlighetskonferansen
Oslo, den 5. - 6. desember 2013

Psykolog Zemir Popovac
zemir@favne.no

Favne Psykologbistand
www.favne.no

Ungdom og antisosialitet

- Barnevern og Barne- og ungdomspsykiatri
- Lov om barnevern vs. Lov om pasientrettigheter
- Lov om barnevern og alvorlige atferdsvansker:
 - Tvangsplassering i institusjon (§ 4-24)
 - Andre tiltak skal være prøvet uten ønsket virkning

Målsetting for institusjonsplassering

- Slutte å ruse seg
- Slutte med vold og kriminelle handlinger
- Komme i gang med skole
- Forbedre familieforhold

Favne Psykologbistand
www.favne.no

Ungdom med alvorlige atferdsvansker

- Kan være ganske like i atferd (rus, vold og kriminalitet)
- Men ulike vedr. evner og kapasitet til:
 - å knytte seg til andre
 - å oppleve og regulere angst
 - å tolerere dysforisk affekt
 - å oppleve skyld og anger
- Den antisosiale atferden blir alt for overskyggende

Favne Psykologbistand
www.favne.no

Erfaringer fra behandling

Prediktorer for framtidig alvorlig antisosialitet:

- Ikke nødvendigvis voldelig eller kriminell atferd
- Fravær av varme og dype relasjoner til jevnaldrende
- Instrumentell relasjonell stil ("perverse relasjoner")
- Mangelfull evne til å glede seg over andres lykke
- Vanskeligheter med å tilgi eller ta imot reparasjon
- Mangelfull evne til å oppleve og tåle dysforisk affekt

Favne Psykologbistand
www.favne.no

Ungdom og personlighetsforstyrrelser

- Aldersadekvat personlighet
- Atferdsforstyrrelser betyr ikke at det bare er atferden som er "forstyrret". Ofte er det snakk om avvik fra det som er aldersadekvat og kulturelt forventet vedr.:
 - Affektbevissthet og affektregulering
 - Kognisjon
 - Relasjoner til andre
 - Impulskontroll

Favne Psykologbistand
www.favne.no

Implikasjoner for behandling

- Barnevernsinstitusjoner:
 - Sosialfaglig og pedagogisk kompetanse er ikke tilstrekkelig.
 - Grensesetting, konsekvenstenkning, sosial modellering og veiledning av foreldre er heller ikke alltid tilstrekkelig.
 - Nødvendig med psykologfaglig kompetanse knyttet til arbeid med økt affektbevissthet, bedret mentalisering og utvikling av mer pålitelig evne til realitetstesting.
 - Mange av disse ungdommene trenger oppfølging inni voksenalder. Viktig med smidigere overgang fra Barnevern til Psykisk helsevern for voksne vedr. behandling av personlighetsforstyrrelser.

Favne Psykologbistand
www.favne.no

Implikasjoner for behandling

- Utforskende og bekreftende fokus på "indre liv"
- Atferdsproblem eller sagt med andre ord:
 - Teleologisk avledningsmanøver** (jf mentaliseringsteori) hvor fokus på det ytre avleder fokus fra det indre, eller erstatter den manglende evnen til å erfare og symbolisere affekt (Popovac, 2013).

Som om man skulle sagt:

"Det er lettere å snakke om vinduet jeg knuste enn sorgen og skuffelsen over at pappa ikke kom på besøk".

Favne Psykologbistand
www.favne.no

Implikasjoner for behandling

- Vanskeligheter med allianse
- Fare for dehumanisering som motoverføring
- Hvordan skape felles fokus ("joint attention")?
 - De er i aller høyeste grad opptatt av rettferdighet
 - En forvrengt og psykisk ekvivalent forståelse av rettferdighet
 - Rettferdighet som linken til det humane?
 - Bak opptattheten av rettferdighet ligger det ofte begravd krenkelsler, skuffelser, overgrep, tapsopplevelser og uerkjent følelsesmessig dysfori.

Favne Psykologbistand
www.favne.no

Oppsummering

- Ungdom med alvorlige atferdsvansker er en heterogen gruppe, og det er behov for bedre differensialdiagnostisering på et tidligere tidspunkt
- Behandlingen bør i større grad rettes mot deres psykologiske forutsetninger og personlighetsmessige sårbarhet
- Problematisk at oppgaven er forskjøvet til Barnevernet
- BUPer har små- og spedbarnsteam, traumeteam, spesialister på ADHD men lite eller ingenting for alvorlige atferdsvansker
- Hvorfor ikke utvikle tilsvarende team for oppfølging av barn og ungdommer med antisosiale trekk, foreta utredninger av Callous-Unemotional Traits osv?

Favne Psykologbistand
www.favne.no

"We cannot treat, except empirically, what we do not understand; and we cannot prevent, except fortuitously, what we do not comprehend" (s.206).

(Brittain, 1970)

Favne Psykologbistand
www.favne.no